

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóna ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani zat'a prin scrisori francate, adresate cátra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei penru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. car pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 96.

ANULU XXII.

Sabiu in 517 Decembre 1874.

tru celelalte párti ale Transilvaniei s'f pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri s'reine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Insetatele se platescu pentru int'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dó'a óra cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Audimu, ca Marti la 10 óre inainte de mediadi a depusu inaintea Majestatiei Sele Imperatului si Regelui, Presanti'a Sea nou alesulu Archieppu si Metropolitu Mironu, juramentulu de fidelitate.

Pentru primirea Archiepiscopului si Metropolitulu in Sabiu s'a tinentu sub presiedinti'a dlui E. Macelariu conferintie, in care s'au decisu tóte formele primirei: cu trasuri, banderie, spaliere etc.

Politic'a ungeresca conservativa este intitulata o brosiura edata de I. Asboth, care face mare sensatiune in cercurile politice din Bulapest'a, de si se dice ca la spatele autorelui nu sta nici bar. P. Sennyey, dupa cum se sustiene din unele párti, nici vre-o alta fractiune politica. Intr'unu temp. cându se vorbesce atáta despre schimbári de sisteme luámu si noi notitia despre brosiura. Ea cuprinde urmatóriele párti esentiali: a) *Liberalismulu abstractu*, b) partid'a ung. conservativá, c) strabaterea ideei conservative, d) Ungari'a in 1825 si Szechéni. e) Kossuth si conservativii, f) revolutiunea, h) conservativii contra lui Bach, i) diplom'a din Octobru, k) conservativii facu complanarea, l) contele Andrassy si m) regimulu Andrassy.

Autorulu brosiurei de mai susu I. Asboth este suspendatu din postulu seu de secretariu presidiale in ministeriulu pentru aperarea tieri si datu in cercetare disciplinaria.

Dupa „Magyar Állam“ **episcopatululu latinu** din Ungari'a e adunatu in Budapest'a, unde se consulta sub presiedinti'a Primatelu Simoru.

La ocaziunea votárei adresei in scupsin'a serbesca se intemplá de regimulu nu avú o maioritate mai mare de cátu de trei voturi. Adres'a combatuta de regimu, se dice, ca erá o formale dechiarare de resbelu Turcei. A caditu acést'a adresa, dara a caditu si ministeriulu celu cu maioritate de trei voturi contra ei. Lume'a se intreba acum, care directiune predomnesce acum in sferele cele inalte din Belgradu?

Press'a oficiósa din Budapest'a cá cea mai de aprése interesata de evenementulu acest'a nu-i atribue asia mare insemnatate; nu eschide inse posibilitatea unoru complicatiuni in orientu, provocate de Pórta. Recomanda deci diplomatiei nóstre sa fia *toujours en vedette*.

„Romanulu“ din Bucuresci crede ca acum aru fi tempulu celu mai potrivit cá si ministeriulu de acolo sa se retraga. La acést'a dorintia reflectéza „Pressa“, ierasi din Bucuresci, urmatórele:

„Romanulu“ dela 27 ale curentei se consola, in mani'a sea contr'a guvernulu románu, spuindu ca guvernulu serbu a demisionatu, din cauza ca nu a avutu cu ocaziunea respunsulu la discursulu tronului de cátu o maioritate de trei voturi.

Negresitu ca erá logica acea retragere a ministeriulu serbu, in unu casu asiá de importantu, si in faci'a unei maioritáti numai de trei voturi.

Dara de ce aceste comparatiuni silite cu ministeriulu Serbiei, din cari „Romanulu“ aru dori sa traga consecintie

absurde contr'a guvernulu nostru, ca adeca si elu aru trebú sa se retraga! Vrabí'a malaiu viséza!... Dara ministeriulu nostru a obtienutu la camera, cu ocaziunea respunsulu la mesagiulu tronului, o maioritate imposanta de 53 voturi contr'a 11. Iera la senatu, lucru ne mai pomenitu in anele nóstre parlamentarie, s'a votatu respunsulu celu demnu si aprobatoru conduitei guvernulu cu unanimitatea voturulu d-loru senatori. Mai voru adversarii nostri o proba mai tare despre increderea ce inspira guvernulu nostru, de cátu acestu votu atátu de favorabilu si semnificativu alu senatulu renoitu?

Se facu asta-véra alegeri noue pentru diumetate senatulu: se alegu legalmente alti senatori, si unanimitatea senatulu aprobá conduit'a guvernulu si principiile exprimate in adres'a cátra tron. Cum mai au curagiulu adversarii nostri a mai inganá si a trage conclusii silite din Belgradu, séu din oficin'a cea deochiata a „Románului“, unde nu a mai remasu de cátu sterpiciunea ideiloru si orbirea pasiunii!

Lectorii nostri, dice o foia bucuresteaná sciu ca anulu viitoriu are sa se tie la Parisu unu congresu geograficu, la care amu fostu si noi invitati sa luámu parte. Guvernulu románu a si insarcinatu dejá cá delegati ai sei la acést'a congregatiune sciintifica pre d. doctoru Obedenaru si pre d. Vran'a, primulu secretariu alu agentiei románe din Parisu. Aflámu ca, indata dupa sosirea sea la Parisu, d. Obedenaru s'a pusu in relatiune cu ómenii savanti cari voru luá parte la acést'a intrunire si lucréza cu multu zelu pentru a representá Romani'a in modulu celu mai demnu.

Pre lángea congresu, societatea de geografia si propune a formá si o espositiune in care, pre lángea alte obiecte de etnografia, se va espune si costumele diferitulu populi. Aflámu ca d. Obedenaru a facutu de já demarsie pre lángea guvernulu in scopulu de a-si procurá pentru acestu scopu tóte elementele necesarie.

Suntemu totu de odata in positiune de a publicá astadi o epistola fórte magulitória pentru tíera adresata d-lui Obedenaru de cátra d. vice-amiralu dela Roncière „le Nourry“, presiedintele congresulu geograficu susmentionatu.

Eata acést'a epistola:

Parisu, 19 Novembre 1874.

Domnule delegatu! Prin scrisórea d-vóstre dela 15 ale acestei luni, a-ti binevoitu a oferí congresulu internatiunale de sciintie geografice chart'a Romaniei lucrata de d. Philipescu Dubanu (in siese foi) si marea charta a tieri románesci esecutata de serviciulu de geniu.

Aceste documente ne suntu fórte preciose pentru espositiunea nóstra si voru aruncá o víua lumina asupr'a geografiei Romaniei, si in acelasi tempu, abil'a loru esecutiune va onorá pre autorii loru si pre guvernulu principelul care a binevoitu a incuragiá o opera atátu de utila sciintiei.

Suntemu recunoscatori guvernulu Mariei Sele principelului domnitoriu pentru primirea pururea plina de bunavointia ce a facutu demarsieloru nóstre, si vedemu din acést'a o noua proba in alegerea interpretulu atátu de com-

petinte ce vine a-lu representá intre noi.

Ve rugámu, d-le Delegatu, sa primiti espresiunea simpaticeloru nóstre simtiemente si sa binevoiti a face sa parvie guvernulu románu asigurarea viei nóstre gratitudini.

Primiti pentru d-vóstra, d-le doctoru, espresiunea personale a inaltei mele consideratiuni.

Vice-Amiralulu presidentu alu societáti geografice.

Tempora mutantur nos et mutantur in illis. Asia ní se pare ca va fi cugetatu si autorulu articululu ce reproducemu mai la vale din „Gazeta Transilvaniei“ si cu elu póte multi altii cari au eugetatu totu cá densulu. Este o noua satisfactiune pentru noi, dela tempulu, de cându se „sparse fundulu butiei“ passivitatiei, pentruca cu tóte ca articululu din cestiune e modestu si arata pre barbatulu nisui-tóriu de a strabaté in politica si in referintiele omenesci, elu dovedesce, ca necesitatea de a parasi terenulu celu falsu de pána acum, a strabatutu chiaru si la cei mai optimisti, a caroru este imperati'a idealurulu. La fine are articululu o portitia pentru eventualitati. Inaintea nóstra astfelu de portitie suntu testimoniulu naivitáti. E reu cu reu dara mai reu fára de reu, dice proverbiulu si de aceea ne bucurámu si de aparitiunea ce facemu sa urmeze:

Resunetu, care astépta respunsu.

In „Gazeta“ din 26/14 Novembre a. c. nr. 83 „unu calatoriu“ trage atentiunea inteligintiei románe a medítá asupr'a tienutei, ce iera are de a luá facia cu alegerile deputatiloru dietali in an. 1875. Acestu apelu — dupa mine — e chiaru la tempu venitu. Bine ca legea electorala inca nu avemu, si nu scimu cu ce monstru va esi diet'a Pestana, totusi ne putem face socóta despre ea, va se dica: putem scí a priorí, ca va fi cátu se póte de nedrépta si asupritória pentru noi, cu atátu mai favoritória ciocoiloru. (A esitu cu censu enormu R.)

Fia! Románii totusi — eo ipso — trebuie a se cugetá si a se resólve — si inca de tempuriu — ce tienuta au de a luá facia cu alegerile viitórie „activitate“ séu „pasivitate“, la un'a din dóue trebuie sa se resolveze, dara dupa „o precumpenire matura, solida si solidaria“, un'a din doue s'o primésca cu totii, cu frunte deschisa, cu cugetu si inima curata, fára reserva, — ce-va decide maioritatea, la aceea sa se supuna si minoritatea, sa numai umblámu orbecându — cá in trecutu — si sa nu ne mai insielámu noi insine pre noi, — destulu ne insiéla strainii —; sa lepadámu cu totii interesele private, si sa ne consacrámu sánteii cause natiunale.

Amu dísu: „activitate séu pasivitate.“ Acum sa vedemu, care din doue ne-ar fi mai favorabila, cu care ne-amu ajunge, séu celu pucinu cu care ne-amu apropiá de scopulu la care nisuiamu? Passivitatea s'a potutu si se póte motivá destulu de bine, cu deosebire, déca vomu cugetá la arbitragiulu ce domnesce astadi, déca vomu cugetá, ca astadi nu domnesce dreptatea, ci egoismulu unei rase orbite de sumetia, carea cá sa-si póta sustiené supremati'a, calca in picióre totu

ce e dreptu si sántu, nu s'aru indoi unu minutu a se dá cu trupu cu sufletu cu totu satanei, déca vomu cugetá ca in diet'a din Pest'a versulu celoru ce cauta dreptate, equitate si egalitate, suna cá versulu „in pustia“ s. a. l. multe, fórte multe, vediendu ca chiaru la vetrele nóstre, in adunári municipale ori cátu ne sfarmámu, nu putem ajunge mai la nimic'a.

Ve marturisescu sinceru, eu unulu amu fostu pentru pasivitatea statorita la Mercuri'a, si cu atátu mai tare, pentru ca locuiescu intre magiari, le-amu si cunoscutu tóte apucaturile, si m'amu convinsu, ca „n'ai cu cine a te intielege“, si amu eugetatu intru mine, pentru ce atát'a tempu scumpu perdutu? ei totu nu te asculta, nu se indrépta, ochi au si nu vedu, urechi si nu audu, lasa-i sa-si faca de capu, si déca vomu conferí cu ei, ei totu aceea voru decide, ce voru, cá si cându nu ai fi de facia.

Esperinti'a inse de 6 ani m'a adusu la convingere — seriósa —, de 6 ani i-amu lasatu de capulu loru. Pre ei nu i-au mustratu consciinti'a, — nu, pentru ca de au si avutu, si-o au omoritu — au mersu inainte pre calea apucata, pre calea ce ne duce patri'a in abisu. Mai la inceputu au adusu legi, a cáror'a macaru unii §§-ni se vedeau — dicu: se vedeau numai — a favorisá natiunalitátiloru, preste scurtu tempu le-au parutu reu si de acelu favoru „parutu“, astadi se sufulca a ne inlantiuí si mai tare, si chiaru ce ne-au recunoscutu eri, astadi ne denéga. Ei mergu inainte, si in tóta díu'a, pre totu pasiulu ne rapescu cáte o palma si din terenulu celu pucinu ce l'amu avutu, pre cându noi stándu pre locu, nu numai, ca nu inaintámu, dara mergemu indereptu. Destulu ne-amu plánsu, ca legea pentru natiunalitati pentru noi e nedrépta, e asupritória, astadi striga magiarii in gur'a mare, ca acea lege nu e drépta pentru ei, si voiescu a constringe pre „ciocoi conscripti“ cá sa aduca alta, pentru ei si mai favoritória, si pentru noi de totu asupritória, nesuferitória chiaru — ministrulu se preface a ne favorisá, ciocoi lu ataca, va se dica: ei inlesnescu mediale de a se justificá in ochii natiunalitátiloru.

Vediendu ciocoi, ca ne-amu retrasu, in cugetulu loru, ca dormim, se sufulca a merge si mai departe. — In Reginulu-sasescu au facutu o coalitiune in contr' a nóstra, au decisu: „mórte romániloru,“ (ne félj poczegér! déca nu ne-ati potutu estirpá in a. 1438, cându va-ti unitu trei in contra la unulu, acum . . . a trecutu, se póte inse, ca opintindu-ve in contr'a nóstra, se lunecati, si insusi voi se vé nimicitu pre voi), asiá, ne-au aruncatu manusi'a oblu in ochi, cum — chiaru de amu fi si dormitu — trebuie sa radicámu manusi'a aruncata, si cu frunte deschisa, cu taria barbatésca — virtute romána — sa ne uitámu oblu in ochii loru, si, de amu ingenunchiá de o suta ori, de atátea ori sa ne resculámu, si sa ne luptámu mai departe, de 2, 3 ori de 10 ori chiaru cadiendu, nu vomu dobandí nimic'a, a unspredececa óra inse vomu cástigá o palma de terenu, si — amu inaintatu, — adi pucinu, máne mai multu, in fine ne vomu aflá cu ce-va. S'aru putea dice mai multe, destulu inse odata atát'a. — Din tóte acestea s'aru puté deduce, ca eu sum „acti-

vistu." Se pôte, dara ast'a nu-mi e "hotarirea finale."

Domnilor! Fratilor! Vedeti, intr'o di de serbatôe mi-amu pusu ideile, parerile pre hartia, se pôte ca parerile mele sa fia gresite, scalciate, ve rogu nu me judecati, ci cugetati seriosu asupr'a acestui obiectu, apoi conferiti 2, 3 insi la olalta, in urma adunati-va in cluburi, meditati si debatare-ti seriosu cu sânge rece, rezultatulu desbaterilor, séu chiaru si alu meditatiunilor private, dati-lu publicitatiei, cá pre asta cale sa ne lamurimu ideile, sa ne informámu si sa ne întielegemu cu toti, (Abrudu, Blasiu, Brasiovu, Clusiu, Dev'a, Gherl'a, Nasendu, Sabiiu, Téc'a, Reginu etc.) si întielesu, apoi sa ne adunámu intr'o conferintia a întregei inteligintie române din tóta Transilvani'a, si sa ne statorimu programu bine rumegatu, la care sa se supuna nu numai minoritatea, ci tóta románimea, sa umblámu cu totii pre o cale, sa numai orbécámu, Cu „resunetulu“ de facia singuru atát'a amu doritu sa ajungemu. —

Inca un'a, eu nu-su conducatoriu, n'amu fostu, si n'amu pretensiunea de a fi, credu inse ca si eu, si altulu fia carele este chiamatu, are datorintia de a consultá despre totu ce privesce prosperarea natiunei, conducatorii apoi la rendulu loru au de a pasi inainte — si a ne conduce.

Unulu dintre cei mai mici m./p. de pre Muresiu, nu departe de Ariesiu, si aprópe de Ternavile unite.

Diet'a Ungariei.

Budapest'a in 9 Decembre 1874. (Urmare). Amu ajunsu in raportulu nostru despre acést'a siedintia interesanta pâna la momentulu, in care ia ministrulu de finantie cuventulu spre a motivá necesitatea indemnitatiei.

Ghyczy constatá mai întâiu, între ce impregiurâri grele a intratu in cabinetu si cum astadi i se imputa lui totu ce s'a intemplat in tiéra si in camera de mai multi ani încóce. Ce se tiene de asertiunea dep. Moritz, ca tiér'a a asteptatu dela intrarea in cabinetu a ministrului, inaugurarea unei ere nóue atátu in respectu financiálu cátu si economicu, oratorulu respunde, ca a apromisu numai, ca va face totu ce-i va fi prin putintia intru promovarea intereselor tierei, dara garantia nu pôte dá pentru nimic'a. Mi se imputa, continua oratorulu, ca nu mi-

succesu a regulá in 8 luni bugetulu statului dupa o economia rea de mai multi ani si ca amu contrasu unu imprumutu ápesatoriu, cá si cându aru fi posibilu a acoperi erogatiunile cu cassele góle.

Resolutiunea casei din 1873, relevata in cuventarea lui Moritz, este neexecutabile, si totusi culp'a mi se ascrie mie. Oratorulu replica aici la invinurile lui Moritz dechiarandu, ca nu-si face imputári pentru parasirea opozitiunei. Ce a tienutu densulu atunci de reu a combatutu si totusi a devenitu lege, si inca nemodificabile (o voce din stâng'a: Nici o lege nu e nemodificabile).

Oratorulu s'a convinsu, ca acesteii tieri i se pôte ajutá numai între marginile legiloru create de ea, pre cari le tiene de nemodificabile, si aretandu spre stâng'a dice, ca nici opozitiunea nu e libera de respunsabilitate pentru stârile financiáli derangiate, de vreme ce guvernulu atunci n'a cutediatu sa vina cu proiecte de urcarea contributiunei de fric'a opozitiunei, care aru fi castigatu unu capitalu politicu din acést'a impregiurare, ajungea adeca la majoritate cu ocaziunea alegeriloru folosindu-se de acést'a cercustantia cá de o arma practica.

Trecendu la obiectulu discussiunei oratorulu sustiene, ca cei ce n'au incredere in guvernulu tienendu-lu ne-capabilu de problem'a sea implinescu o datoria patriotica detragendu-i votulu de incredere, inse facendu ei acést'a acum potu sa pericliteze conditiunile esistintii natiunali punendu viéti'a statului sub intrebare.

Ministrulu desfasura intr'unu tonu ironicu planurile de reforma ce le pretindu unii dela guvernulu; atinge între alte reforme ce le dorescu opozitionalii sistarea cuotei pentru afacerile comune si reducerea radicale a oficialiloru administrativi etc. — Oratorulu aréta apoi ca prin o atare reforma inca nu se va ajunge o ordine stabile, fiindu ca se conturba alti factori esentiali ai vietiei statului si apoi cine pôte satisfacere cererintiele atátoru reformatori? Diversele pareri si opiniuni ce suntu reprezentate la fia-care partida din acésta camera ne voru face sa discutámu luni întregi asupr'a teoriiloru si cându sosese tempulu sa consolidámu séu sa convertimur detoriile ce ne apasa, nu se afla cine sa accepteze obligatiunile nóstre nóue, pentru ca tergulu de bani europeanu trage la indoiéla vitalitatea statului

nostru. Astfelu suntu stârile nóstre astadi si caus'a acéstor'a o afla oratorulu in impregiurarea, ca noi pasimu dupa o intardiare lunga pre calea reformei. Asemenea fenomene se afla la tóte natiunile cari incepu între asemenea relatiuni sa pasiésca pre calea reformei. Se nasce o fervere, o lupta între trecutu si presente care tiene pâna cându se desvólta dintr'ens'a o directiune precisa, in care voru pasi toti cátra scopulu propusu. Dupa aceste espuneri dechiaru oratorulu, „*ca camer'a acést'a, cum e compusa acum, nu e capabile de a executá reforme radicali.*“ (Miscare mare, sgomotu). Alta casa trebuie sa vina, care sa fia representatóri'a acelei idei, la care se alipesce majoritatea natiunei. Cu tóte aceste trebuie sa facemu ce-va spre conservarea statului in aceste momente critice. Cátra scopulu acést'a ne duce de o parte miciorarea posibilu a erogatiuniloru, de alta parte sporirea veniteloru. Proiectele de contributiune suntu computeate pre 1875 si oratorulu cere spriginulu casei in directiunea acést'a si in fine recomanda primirea proiectului de indemnitate.

Alb. Németh se întórce contra espuneriloru ministrului de finantie, pre care lu face respunsabilu pentru situatiune, fiindu ca ceilalti ministri lucra consecuentu sustienendu starea de pâna acum, pre cându Ghyczy a intratu in sirurile loru pentru a repará erorile economiei de 7 ani. Ministrulu n'a facutu nici unu pasiu spre a introduce reforme si cându sustiene ca in zadaru i se aducu inainte cele díse de 7 ani sa cugete ca in priviti'a întrebárei de statu elu a luatú initiativ'a respunsiendu in epistol'a din Comorn la articuliului lui Deák.

Oratorulu nu pôte votá indemnitatea, pentru ca astépta caderea ministeriului inca in tempulu pâna nu se gata banii din ultimulu imprumutu, cá si guvernulu celu nou sa aiba bani la dispositiune; trece apoi la criticarea proiectelor de dare si dechiaru ca suntu sarcini nesupportabile pentru poporu, si recomanda ministrului delegarea unei comisiuni neoaquistice care sa cerceteze in ce modu au ajunsu unii ómeni in 7 ani la capitalie mari, cu cari si-au ziditu case stralucite. Facându acést'a va dá preste individi, despre cari va poté dice mirandu-se: et tu mi fili Brute? Numele ministrului de finantie, pâna acum stimatu, va fi amintitu cu blasteme de cátra acei'a, in a câroru colibe a intratu,

nu pentru a sterge sudórea de pre templele veduveloru si orfaniloru, ci pentru a-i ruiná prin unu aparatu maestrutu si costisatoriu. Oratorulu dupa o mustraru din partea presidiului respinge in urma proiectulu de indemnitate.

Ig. Helfi critica tactic'a cea vechia a partidei din drépt'a, care lasa numai pre stâng'a sa vorbésca fára de a i se opune argumentelor acesteia prin noue argumente. Intr'o cuventare mai lunga polemiséza oratorulu contra espuneriloru ministrului de finantie si nepotendu votá pentru proiectulu in cestiune se dechiaru pentru proiectulu de resolutiune substernutu de Madarász.

Col. Tisza constatá ca n'a avutu de cugetu sa vorbésca adi, inse unele pasagie din cuventarea ministrului de finantie, si necesitatea de a-si precisá punctulu seu de vedere si cu privire la unele cestiuni ce nu se tienu strictu de desbateru de astadi dara stau in strensa legatura cu acést'a, — l'au constrinsu sa ia cuventulu. Oratorulu marturisesce sinceru, ca acordarea séu respingerea indemnitatiei este o procedura constitutiunale si parlamentaria, inse între impregiurâri normale nu se folosese; densulu recunósce ca relatiunile nóstre santu asta-data abnormali si cu tóte acestea nu pôte sa voteze indemnitatea din motivulu, ca déca aducemu sacrificie pentru natiune atunci trebuie sa inaugurámu o nóua directiune in sistema, prin care sa regulámu raporturile de creditu; dara oratorulu nu consimte, cá in totu anulu sa se arunce vr'o câte-va milióne in fantána, ci doresce sa véda unu resultatu positivu dupa atâte sacrificie aduse. Se apuca apoi si combate asertiunile lui Ghyczy in priviti'a reformelor, trece apoi la invinurile ce-le arunca ministrulu asupr'a tuturoru si respinge dela partid'a sea responsabilitatea pentru stârile actuali derangiate, fiindu ca motivulu adusu, ca guvernulu n'a cutezatu a veni cu proiecte cum suntu cele de acum de frica ca opozitiunea va cástigá o arma, cu care va alterá basea pre care ministrulu o tiene de nemodificabile chiaru si pre cale constitutiunale, — nu sta. De óre-ce ministrulu arunca culp'a asupr'a opozitiunei si densulu a fostu 7 ani între sirurile acesteia, oratorulu dice, ca in loculu lui Ghyczy aru semfi remuscári dureróse de consciintia. Déca guvernulu propune o urcare de contributiuni, a cárei resultatu nu pôte

FOISIGRA.

Biograf'a lui Georgiu Brancoviciu, Contele si Despotulu, si despre maritele fapte ale lui.

(Fratele Metropolitulu Sav'a Brancoviciu, si Istoricultu Serbiloru.)

(Urmare.)

§ 14 Vendiendu Georgiu din ambele párti, precum din cea germana, asia cea turcésca mare pregatire spre resbelu, in timpulu acél'a oportunu de ajunsu s'a svatuitu cu Sierbanu. Si ajungundu timpulu de tótna alu anului 1688 s'a încercatu Despotulu a merge la Dunare, cá danduse timpu acomodatulu sa póta trece la cetatea Smederevo, vechi'a sea patria, unde avea sperantia tare, ca se va aduná óstea poporului seu spre comunulu folosu alu întregulu poporu crestinescu, si spre perirea vrajmasiului numelui lui Cristosu. Apropiinduse elu de Dunare a întielesu, cumca puterea turcésca a cuprinsu tóte locurile cele anguste lângu Cladov'a, si temenduse a continuá calea, s'a abatutu in Monastirea Tismana, cá sa ascepte acolo, pâna ce puterea germana de din colo de Dunare se va impreuná cu ostile serbesci din pártile loru; insa trupele germane dela Belgradu mergendu dreptu cátra Nisiu, Vidinu si Nicopolu cu invingere

bateau pre vrajmasiu, lasandu calea aceea angusta carea nu se potea strabate, prin carea sperá Despotulu a-ii aduce la Smederevo. Turcii vendiendu, ca óstea crestina grabesce spre Vidinu, au dearsu Cladov'a si Orsiav'a si curundu s'au îndreptatu cátra Vidinu. Nu dupa multe díle crestinii au încungiu ratu Vidinulu si cu bombarde pâna in fundamentu lu dírimau. Éra turcii neputendu stá in contra, desí barbatesce se aperau, au inceputu a fugi cátra Nicopolu, pre carii persecutandu-ii puterile germane, pre unii ii-au prinsu de vii pre altii ii-an taiatu cu ascutitulu sabiei.

§ 15. In primavér'a aceea si întrega véra pâna tomn'a, óstea cesara prin norocósele arme, cu binecuventarea lui Ddieu nu numai tienutulu Nisiului si alu Vidinului l'a adusu sub stapanirea Cesarului, ci s'a intinsu pâna la Nicopolu si Sofi'a, asia cátu mai tóta tiér'a serbésca a fostu eliberat'o de sub jugulu turcescu. A ajunsu si pâna la marginele Bulgariei, Macedoniei si Traciei. Insa cându a judecatu Feldmaresialulu Ludovicu Vilbelmu dela Baadenu despre greutatea resboiului in tempu de tótna, a incetatu dela robirea si pustiirea cetátiloru turcesci si s'a silitu de timpuriu a se întórce spre iernare in tiér'a románésca. Sculanduse deci dela Vidinu si mergendu pe tiermurulu Dunarei pre-

ste Timonu a ajunsu la ruinele podului lui Traianu, in preajm'a cetáti Severcinu. Acolo mai susu de punte, lângu cetatea numita (pre ale careia ruine au edificatu dupa aceea turcii cetate si cu numele seu au numito: Fetislanu, carea si pâna astadi se vede pe mape) a asediatu ducele de Baadenu pâna ce se va tocni podulu pe Dunare, trupele sele; é' podulu acél'a se facea lângu o insula a cetáti Cladova sub angustimile muntiloru.

§ 16. Lucranduse la podulu acél'a s'a sculatú Georgiu Brancoviciu dela monastirea Tismana cu o parte din poporulu seu adunatu acolo si a mersu din partea aceea a Dunarii in preajm'a tiermurului si a taberei ducelui de Baadenu, lângu ruinele cetáti Severinului, cá sa se intálnésca cu Feldmaresialulu pentru de a se predá pre sine si pre omenii sei sub scutul lui. Si asia lasandu totu poporulu aci, cu unu numeru micu din omenii sei, a trecutú Dunarea si a mersu in óstea ducelui de Baadenu, cá sa implinésca cele de lipsa si de trebuintia. Dar' s'a inschimbatu scen'a tuturoru propuselor ale Despotului, si tóte câte a cugetatu nu le a potutu efeptui, ci a lasatu la Cladov'a tóte scopurile sele. Cáci, nu se scie din ce cauza, n'a fostu insa fára de cauza, Georgiu a devenitu in mare suspitiune la ducele de Baadenu, si cându a ajunsu la densulu

elu prefacându se morbosu, n'a voitú sa se véda cu Despotulu, l'a retienutu in sa in taber'a sea, pâna ce s'a gatatu podulu. Si dupa ce s'a gatatu acela s'a poruncitu dela Feldmaresialulu alu duce pre Georgiu cu soldati la Orsiav'a si de acolo dupa aceea la Sibiiu in Ardélu, in disulu anu 1688, in lun'a Octomvrie, diu'a 29. Ducele de Baadenu dupa aceea in diu'a urmatória cu tóte ostile trecendu pe podulu acela a ajunsu in tiér'a romanésca, in loculu marginasiu, care se numesce Cernetiu.

Capulu alu IX.

§ 6 In primavér'a anului 1690 a fostu dusu Georgiu Despotulu la Viena si s'a retienutu intr'o casa de ospeti, numita: domus hospitalis, pâna ce se va cercá tréb'a lui.

Pâna aici istoresce Raiciu in istori'a sea despre Georgiu Brancoviciu, si ce mai urmédia se afla in apendicele istoriei sele tiparita dupa edarea istoriei la unu anu, adeca in anulu 1795.

Incátu se atinge de arestarea lui Georgiu smintesce Raiciu, cáci nu s'a arestatu in anulu 1688, ci in anulu 1689. Insi scrie la c. VIII. § 9 ca in 20 Sept. 1688 a fostu intaritu prin Diplom'a imperatésca de conte si in § 10 ca cu diplom'a aceea a fostu dimisú si a venitú in Romani'a, unde deja murise Sierbanu Cantacuzino, si ca iérn'a aceea dupa reintornarea sea

fi altulu decâtu ca opozițiunea se va folosi de aceste proiecte cá de o arma pentru a subminá si ruiná tíer'a, apoi oratorulu crede, ca ministrulu de aceea a substernutu aceste proiecte, pentru cá sa aduca opozițiunea la maioritate. Oratorulu replica mai departe ministrului ca legile se potu schimbá pre cale constituționalé si reasumându cele dise dechiara in fine, ca nu póte acceptá proiectulu de indemnitate, pentru ca politic'a financiale a guvernului e unilateralé, de óre-ce numai prin urcarea contributiunilor între impregiurările actuali de creditu nu se póte aduce ordine in financie, ba e o absurditate a crede acést'a. Din aceste consideratiuni oratorulu respinge indemnitatea.

Dupa ce ministrulu de financie resplicá la unele asertiuni ale antevorbitorului in privinti'a nemodificabilitáției legiloru, mai vorbesce deputatulu *Gull*, care sustiene ca a decide de asta-data asupr'a cestiunei de incredere e unu lucru pripitu, pentru ca nici unu guvern nu va poté economisá fára indemnitate. Intrebarea de incredere e astadi unu experimentu dubiosu si e mai consultu sa se amáne pána la pertractarea bugetului; oratorulu primescé proiectulu in cestiune pentru ca guvernulu n'a pusu formalu intrebarea de incredere.

Cu aceste siedinti'a acést'a s'a radicatú la 2 óre.

Budapest'a 10 Decembre 1874. Cas'a reprezentativa continua astadi discussiunea generale asupr'a proiectului de indemnitate.

Primulu oratoru *Csanády* respinge proiectulu cu indignatiune, pentru ca n'are nici o schinteia de incredere in guvernulu actualu si cu deosebire in ministrulu financiulu.

Bausnern votéza proiectulu nu pentru guvernul ci pentru statu care nu póte stagná. Cândú ministrulu apeléza la devotamentulu patrioticu alu cetatieniloru uita ca acesti'a suntú lip-siti de medilóce materialu si oratorulu provóca pre tóte partidele sa conlucre spre a spriginí poporulu celu scapatu.

Al. *Degré* concedé ca statulu are lipsa de bani, inse nu votéza indemnitatea, cáci nare incredere in barbatii guvernului actualu. Amaraciunea e generele in tíera si cumpanindu voturile va vedé ori cine ca maioritatea e a partidei din stâng'a. Oratorulu se alatura la propunerea minoritáției.

C. *Eötvös* recunósce, ca proiectulu in cestiune se póte considerá cá in-

trebare de incredere si de aceea pri-cepe, ca opozițiunea nu-lu primescé. Discutandu invinuirile ce s'au adusu contr'a maioritáției oratorulu trebuie sa marturisésca ca s'au comisu multe erori si nu voiesce a le negá, pentru ca doresce a eliberá natiunea de o ilusiune fatale. Nu e dreptu cândú opozițiunea privesce starea actualé de o urmare a politicei maioritáției, fiindu ca nici ea nu potea créa o situatiune mai buna. Oratorulu recunósce, ca economi'a de 7 ani n'a fostu ilustra, inse trebuie sa respinga asertiunea, ca coruptiunea si nemoralitatea de adi e o consecuentia a politicei maioritáției. Oratorulu intielege sub coruptiune politica, cândú unii facu prea mari pretensiuni la statu si insusi prestéza mai putienu decâtú li e datorinti'a, cândú oficialii lucra mai putienu decum se cade, si cândú unii deputati si unele partide procedu in asemenea modu. Replicandu la asertiunea lui *Moritz* din siedinti'a trecuta, ca partid'a drépta e responsabile pentru tóte, de óre-ce ea cunósce starea financiale a tíerei si numai are nice unu temeiú de escusare, oratorulu intréba, ca ce resultatú financiulu aru fi esoperatu opozițiunea, cândú aru fi esecutatu proiectele ei de sistarea monopolului tabacului, de rescumperarea regalieloru, de infiintierea unui corpu diplomaticu deosebitu si de o armata natiunale indepenpenta, déca aru fi redusú contributiunilú statului? Resultatulu ar' fi cu totul altulu. In urma votéza pentru acceptarea proiectului.

B. *Mariássy* dechiara ca nu primescé proiectulu, dara nu stigmatiséza pre cei lu primescu de tradatori de patria cum a facutu *Csanády*.

E. *Simonyi* voiesce sa constateze numai cea ce e recunoscutu in tíer'a intréga, ca guvernulu si sistemulu actualu e reu si mai reu nu se póte. Oratorulu respinge invinuirile aruncate asupr'a opozițiunei si sustiene, ca numai o schimbare in sistemu póte ajutá tíerei. *Ghyczy* a trebuitu sa fia in chiaru cu programulu seu cândú a intratu in cabinetu, fiindu responsabilu pentru destinele tíerei cá ministru. Oratorulu dice ca guvernulu n'a adusu nice o idee despre modulu cum voiesce sa reguleze bugetulu, ci ministrulu presiedinte a amintitu numai, ca ministeriulu va regulá afacerile tíerei. Oratorulu afla ca cu sistemulu actualu nu e posibilé regularea. *Ghyczy* vediendu ca nu póte reduce erogatiunile comune trebuiá sa se retraga din ministeriu. Oratorulu respinge proiectulu.

a petrecut'o in Bucuresci la Voevodulu; ér' in § 14 scrie, ca ajungendu tómn'a anului 1688, s'a incercatu Despotulu a merge in pártile Dunarei. Nu tómn'a anului 1688, ci tómn'a anului 1689, cáci in tómn'a anului 1688 s'a reintornatu dela Vienn'a si iérn'a aceea dupa tómn'a anului 1688 a petrecut'o la Voevodulu in Bucuresci; asia dara nu s'a prinsu Georgiu de ducele de Baadenu in 29 Oct. 1688, ci in 29 Oct. 1689. Se vede acést'a si din relatiunea ducelui de Baadenu facuta cátra Imperatulu Leopoldu celu Mare dt. 7 Novembrie 1689. — In anulu 1690 a substernutu Georgiu Brancovicu la Imperatulu o suplica in carea dice ca deja de unspredece luni este prinsu; din carea suplica inca se vede, ca in a. 1689 s'a arestatu.

Se mai afla o sminta la Raiciu in descrierea vietii lui Georgiu Brancovicu, ca in cap. VIII. § 10, scrie ca reintornanduse Georgiu dela Vienn'a in Romani'a a aflatu deja mortu pre Sierbanu Cantacuzino, si in loculu lui asiediatu pre Constantinu Brancoveanu, si totusi in acelasi capu § 14 dice ca vediendu mare pregatire spre resboiu, precum din partea nemtiloru, asia si a turciloru, de ajunsu si cu bunu folosu s'a svatuitu cu Sierbanu. Nu cu Sierbanu, cáci erá mortu, ci cu Con-

stantinu Brancoveanu, care a fostu asiediatu in loculu lui.

Sa trecemu la apendice.

In ánnulu 1690 aflanduse Georgiu Brancovicu la Vienn'a in prinsóre, in cas'a numita domus hospitalis, a substernutu o rugaminte la Imperatulu Leopoldu celu Mare de urmatoriulu cuprinsu:

Augustissime s. c. l.

De cândú in anulu 1688 aflandume in soli'a romana, in curtea acést'a a Majestáției Vóstre amu fostu primitu cu gratia, ba si mai nainte de acea. in diverse intemplári, dar' mai vertosu intru intorcerea poporului orientalu sub stapanirea austriaca amu suferitu dela Agareni multa napasta, amu intreprinsu nemarginite silintie cu multa frica; pentru ce amu fostu onoratu dela Majestatea Vóstra si cu dignitatea de Conte (Grat). Acum in sa nu sciu prin ce ordine, deja de unspredece luni in tare prinsóre, sum paditu. Acel'a care céra inimile si rurchii Ddieu mi-este martore, cumca amu urmatu si Majestáției Vóstre si intregi comunitáti crestine neclatita si nesurpata credintia; amu fostu gata pentru ea sa-mi varsu sángele si véti'a. In adevéru, nu me sciu vinovatu nici mi s'a aretatú pána in díu'a de astadi, ca asi fi facutu vre-o fapta fára de

Leop. *Schramm* dechiara contra observárii facute de Mariassy („regimulu si-a sacrificatu amiciei din Croati'a") ca complanarea între Ungari'a si Croati'a nu s'a incheiatu între fractiuni, ci între ambele natiuni. Ce privesce proiectulu oratorulu dechiara in numele deputatiloru croati, ca votéza proiectulu in interesulu statului.

Dintre deputatii cáti mai participa la discussiunea generale merita sa amintimu pre *Perényi*, care între aplausele stángei polemiséza contr'a dreptei. Oratorulu a luptatu in sirurile dreptei din 1865 cá unu soldatu simplu si in cerculu seu modestu cu unu resultatú mai mare de-cátu multi conducatori onorari.

Guvernulu nu póte sa arete nici unu resultatú. Bugetulu pre 1875 e ce-va mai micu decâtú celu din anulu trecutú, s'au facutu crutiári unde nu trebuiau si unde trebuiau nu. Oratorulu marturisesce, ca a conlucratu la consolidarea partidei deakiste si déca a pusu si elu o pétra in cladirea acést'a, care s'a probatu de rea, elu e gat'a a conlucre cá reulu sa nu devina mai reu. Fiindu ca guvernulu actualu nu e capabilu a esecutá inbunatatiri oratorulu respinge indemnitatea. (Aplausu demonstrativu in stâng'a.)

Presiedintele dechiara desbaterea generale de incheiata. Mai vorbesce *Madarász* la propunerea partidei independentiei repetiendu invinuirile cunoscuté asupr'a lui *Ghyczy*, la care raspunde ministrulu de financie, ca desi vocile presentelú se radica contr'a sea elu totusi e convinsu, ca nu are sa se téma de judecat'a posteritáției.

Urméza votisarea. 20 deputati au cerutu votare nominalé, alu cárei resultatú e: Dintre 358 ablegati se dechiara 230 pentru, 128 contra proiectului, si astfelu acést'a s'a primitu cu o maioritate 102 voturi de base la desbaterea speciale.

Publicarea protocóleloru a cârtiloru funduarie in Transilvani'a.

E D I C T U

despre publicarea cârtiloru funduarie pregatite respective susceptute in comunele tienatórie de sedri'a judecatorésca din *Sabiiu*, impartite judecatorieloru cercuale din *Sabiiu*, *Saliste* si *Mercurea*; mai incolo in comunele tienatórie de sedri'a judecatorésca din *Mediasiu*, in partite judecatoriei cercuale din *Elisabetopole*, in puternicita cu afacerile in trebile cârtiloru funduarie; in fine in comunele sedriei

cale. Nu me tanguiescu in sa atáta pentru nevinovati'a mea, cátu pentru timpulu celu binevenitu, in care in pártile resaritene asi fi potutu lucrá cu mare folosu pentru resboiulu ce se pregatesce. Decí pentru grati'a lui Cristosu me rogu cadiendu pe genunchii plecati de Majestatea Vóstra, sa faceti mila cu mine, cá sa potú stá inaintea scaunului de judecata alu Majestáției Vóstre si sa audu invinuirile aduse asupr'a-mi (déca suntú vre unele) si sa nu pieru neascultatú in preatrista suspinare. Majestatea Vóstra Cesara binevoiesca asia renduiala a face despre mine, precum recere adevérat'a dreptate, careia me supunu din tóta inim'a, si me rogu, sa faceti cá sa fiu eliberatu de asia rusinósa arestare si sa me potú invrednici a redobandi dupa cuviintia bunulu meu renume si onórea de mai nainte, mai vertosu in acestu timpú, cá sa potú lucrá in contra ne credintiosiloru cele binefolositoare, in daun'a caroru vrajmási pe deplinu me apromitu, si cu profunda umilintia recomandandume s. c. l.

Contele

Georgiu Brancovicu,
Despotulu Iliriei, Rassiei si
alu Missiei, ér' acum arestatu.
(Va urma.)

judecatorésca din *Hatiegu*: Mestecacánt de josu, si de susu, si Todesti tienatórie de judecatori'a cercuale de acolo.

In urm'a ordinatiunei inaltului ministériu reg. ung. de justitia d. d. 14 Septemvrie 1874. N. 26,453 in privinti'a mentiunaleloru operate de cârti funduarie se facu cunoscuté urmátórele:

I.

Localisarea pentru introducerea cârtiloru funduarie este pre deplinu terminata;

a) in comunele sedriei judecatorésca din *Sabiiu*, impartite judecatoriei cercuale de acolo, adeca in comunele: *Sebesiulu de josu*, *Boiti'a*, *Bungardu*, *Sadu*, *Dai'a*, *Bradú*, *Sebesiulu de susu*, *Casioltiu*, *Hamb'a*, *Cristianu*, *Siur'a-mica*, *Cisnadiór'a*, *Turnisioru*, *Lónnesiu*, *Mohu*, *Siur'a-mare*, *Cisnadia*, *Avrigu*, *Poplac'a*, *Porcesti*, *Racoviti'a*, *Resinari*, *Rusciori*, *Rusiu*, *Secadate*, *Nou*, *Slimnicu*, *Sielimberu*, *Gusteritia*, *Talmaciu*, *Talmacelu*, *Rosi'a* si *Vestemu*;

b) totu in comunele sedriei judecatorésca din *Sabiiu* tienatórie de judecatori'a cercuale din *Saliste*, adeca, in comunele: *Galesiu*, *Gur'a-Riului*, *Cacov'a*, *Magu*, *Orlatu*, *Sacelu*, *Saliste*, *Sibieliu*, *Tilisc'a*, *Valea*;

c) in comunele sedriei judecatorésca din *Sabiiu*, impartite judecatoriei cercuale din *Mercurea*, adeca in comunele: *Alamoru*, *Buzdu*, *Dobarc'a*, *Drasiovu*, *Aciliu*, *Ungurei*, *Dorstatu*, *Carpenisiu*, *Apoldu de josu*, *Singatinu*, *Conitie*, *Gussu*, *Apoldu-mare*, *Ludosiu-mare*, *Amnasiu*, *Poian'a*, *Presac'a*, *Reciu*, *Rodu*, *Gárbov'a*, *Sinn'a*, *Mercurea*, *Topárcia*;

d) in comunele judecatorésca din *Mediasiu* tienatórie, de judecatori'a cercuale din *Ibasfaleu* cá imputernicita cu afacerile in trebile cârtiloru funduarie, adeca in comunele: *Malenkrag*, *Domaldu*, *Felti'a*, *Filitelnicu*, *Ghiahiosiu*, *Hogvilagu*, *Hundorfu*, *Felicu*, *Condu*, *Selesiu-micu*, *Lasleulu-románu*, *Solmosiu-románu*, *Rondol'a*, *Smigu*, *Almi'a*, *Noulu-sasescu*, *Lasleulu-sasescu*, *Ormenies*, *Sanctu-Ivanu*, *Magierusiu*, *Ernea*, *Siarosiu*, *Senerusiu*, *Valdhinu*, *Zager'a*, eschise din publicare de acum remane comun'a *Crisiu* pentru comasare: in fine

e) in comunele tienatórie de sedri'a judecatorésca din *Hatiegu*, si de judecatori'a de acolo, adeca in comunele: *Mestacanu de josu*, *Mestacanu de susu*, si *Totesd* unde localisarea acum s'a finitu.

Cátile funduarie pre deplinu terminate a comunelor mentiunare, dimpreuna cu registrele parcelarie de posesiune, si desennulu liniamentelor de acelea tienatórie se voru transpune dela 1 Ianuariu 1875, la oficiile de cârti funduarie ordinate lánge judecatoriele mentiunare sub II. unde a le vedé ori cui e permisú in órele oficióse.

II.

Afacerile de cârti funduarie le prevede:

- 1) sedri'a judecatorésca din *Sabiiu* pentru comunele sub I. a, b, si c.,
- 2) judecatori'a cercuale din *Ibasfaleu* imputernicita cu afacerile in trebile cârtiloru funduarie pentru comunele enumerate sub I. d, in fine
- 3) sedri'a judecatorésca din *Hatiegu* pentru comunele enumerate sub I. e.

III.

Cu privirea la trebile si afacerile oficióse care se voru incepe cu 1 Ianuariu 1875 la fia-care din judecatoriele susu insemnate se emitu urmátórele provocatiuni si dispositiuni:

- 1) Se provóca tóte persónele cari in urm'a vre-unui dreptu de prioritate, de pemnu ori de arenda, avutu inca pre tempulu autenticárei protocóleloru cârtiloru funduarie, séu celu putienu castigatu inca inainte de 1 Ianuariu 1875 credú ca potú sa pretinda vre-o indreptare intregire, descriere, adaugere, séu stramutare in protocólele

cărilor funduarie, fia în privința compunerii corpului funduariei s'au a relațiilor de posesiune intabulate: cu aceste pretensiuni până inclusive la 31 Augustu 1875 cu atât mai verosimil să le insinuede, cu cât la din contra acele spre daun' a unui alu treilea, care pre temeiulu înscrierilor cuprinse în protocoalele funduarie, începându dela 1 Ianuariu 1875 va castigă cu credința buna alte drepturi tabularie, nu se voru luá mai multu în consideratiune.

Acésta insinuare are a se întinde pre tóte drepturile de posesiune înca necuprinse în protocoalele funduarie, fãra deosebire, ca óre acele în cãrțile vechi esite s'au necesitate din usu, ori în fãsiuni funduarie s'au alte cãrți, fói si registre sunt cuprinse ori ba, si cari a întinsu o partida în privința transcrierii de posesiune a vre-unui bunu castigatu rogare la vre-o judecatorie, si judecatori'a a decisu asupr'a acestei instantie, ori ba.

Deci îndatorirea spre insinuare cade mai alesu pre tóte acele persoane, ale cãroru drepturi de posesiune la comisiunea localisãrei nici prin sine, nici prin reprezentanti denumiti de comisiune s'au adusu în valóre; s'au cari nu au fostu în stare dupa regulile localisãrei a-si legitimá afirmatulu dreptu mai tare de posesiune ori de composesiune în contr'a posesorului fapticu aflatu prin comisiune si înscriu în protocoalele funduarie; pretensiunea lor adusa înainte fia însemnata în protocoalele funduarie s'au în protocolulu generalu de pertractare, ori ba.

2) Mai departe tóte persoanele cari:

a) pre realitãtile înscrie în protocoalele funduarie dupa detiermurirea prea înalte patente de avitici din 29 Maiu 1853 si-au adusu în valóre dreptulu de aviticitate s'au de rescumperare pemnorale, au sub altu titlu legitimu si-au însusitu dreptu de proprietate, s'au cãroru:

b) dupa otarirea aceleia'si patente de avitici li se cuvine terminu mai lungu spre realizarea dreptulu de rescumperarea pemnorale, prin acésta se provóca aceste pretensiuni pâna celu multu la 31 Augustu 1875 inclusive, spre încungiurarea urmãrilor de dreptu amintite mai în susu sub punctulu 1, a le insinuá, si în casulu amintitu sub a) procesulu de dreptu pendente, spre adnotare în protocolulu funduariei, s'au dreptulu recastigatu pre calea legale spre strapunere în acele'si; iera în casulu b) dreptulu de rescumperare pemnorale, ce li se cuvine înca, spre însemnare în protocolulu funduariei a-lu legitimá cu documente autentice.

3) Asemenea tóte persoanele, cari pre bunurile nemiscatòrie improtocolate, s'au si-au castigatu dreptu de prioritate, pemnu servitute, au alte drepturi prin intabulãri, însemnãri si adnotatiuni, ori conscrieri pemnorale judiciari, s'au pâna la 1 Ianuariu 1875 înca 'si voru castigá, se provóca aceste drepturi din scopulu înscrierii lor în fói'a sarcinelor corpurilor funduarie pâna celu multu 31 Dec. 1875. inclusive cu atât mai siguru a le insinuá, cu câtu din contra dreptulu prioritãtei castigat mai înainte si-lu voru perde; pre cându din contra facendu insinuare la tempu cuvenitu, dreptulu de intaietate castigatu pâna la 1 Ianuariu 1875 voru remanã în valóre fatia si cu acei castigatori si creditoru ipotecari noi, cari au castigatu dreptu de proprietate s'au de pemnu dupa diu'a acum mentionata.

4. Acelea pretensiuni, cari se basedie pre deobligamintele urbariale, s'au alte referintie de acea natura, regulate prin patent'a din 21 Iuni 1854 edata în fói'a de legi imperiale, bucata LV. Nr. 151 sunt eschise dela provócãrile edictale spre insinuare si demonstrare, precum si dela pertractarile obicinuite în urm'a edictelor

fãra deosebire, fia acele în protocoalele de localisare prenotate, ori bá.

5. Terminii edictali prescrii în aliniile precedente, nu admitu nici prorogare, nici justificare ori innoire de procesu.

6. Publicatele protocoale, funduarie se voru considerá si conduce dela 1 Ianuarie 1875 începându cá cãrți funduarie conforme § 321 din codicea civile generale; deci încependu dela diu'a mentionata, drepturi nóua de proprietate, ipoteka ori alte drepturi reali asupr'a bunurilor nemiscatòrie introduse în ele, se voru puté castigá si transferi asupr'a altor'a, precum si a se sterge numai prin intabulare legale în acele cãrți, fãra de a derogá înse pretensiunile asupr'a acestor bunuri nemiscatòrie mainainte câstigate, insinuate si legitimate în terminulu edictale.

7. Prescriptele, dupa cari voru avé de a se îndreptá pãrtili si judecatoriile la implenirea si executarea trebilor si afacerilor oficióse, însemnate în acestu edictu, sunt cuprinse în procesur'a transilvana pentru cãrțile funduarie, emisa cu ordinatiunea ministeriului de justitia dto. 5 Febr. 1870 (Archivulu ordinatiunilor, anulu 1870 fasciura I si II.)

8. Acei creditoru, cari prin óre-care transcriere aru suferi stricatiune cu privire la prioritatea pretensiunilor lor transcrie s'au transcriende, esepțiunile si facia cu un'a a trei'a persóna le potu realizá înca în siese luni dupa terminulu defiptu în punctulu 3, — adeca pâna la finitulu lunii Iunie 1876, referéscã-se acele esepțiuni la validitatea pretensiunilor, la încelarea, ori prioritatea lor. — Dupa decurgerea acestui terminu, facia cu o atrei'a persóna nu se voru mai poté realizá asemene esepțiuni.

8. Judecatoriile indicate sub II în afacerile lor voru întrebuintã si-gilulu judecatoriiei respective.

Clusiu, 13 Novembre 1874

Directiunea r. u. de cãrți funduarie pentru Transilvani'a.

Dev'a în 13 Dec. 1874.

Stim. dle redactoru! Este unu dreptu naturalu alu popórelor a-si esprimá si manifestá simtiemintele sele de devotamentu si reverintia cátra barbatii, cari au conlucratu la fericirea lor. Si poporul care usuéza acestu dreptu, dá semne invederate, arata lumei, ca e cultu. Suntu impregiurãri cându acestu dreptu alu popórelor i se punu obstacule — dá, obstacule se potu face, înse numai în forulu esternu, nu si în celu internu. Si acei'a cari se nesuiescu a limitá dreptulu naturalu nu manifestéza alt'a, decâtu o — *copilaria*. A impedecá acestu dreptu atât'a însemnédia a impedecá natur'a sa nu se desvólte, iera acestei volientie ómenii i dîcu *absurditate*.

Nu voiescu a me demite în documentarea acesteia mai în detaliu, nu, pentru ca scopulu meu cu totul este altulu. Scopulu meu este a ve comunicá unu faptu placutu cu respectu la manifestarea dreptulu susu disu, care avú locu în opidulu nostru adî în 13 Decembrie a. c.

Preotulu nostru, bravulu parinte spiritualu, bunulu tata de familia si adeveratu cetatiénu Georgiu Nicóra, petrunsu de memori'a fericitulu órecându Archiepiscopu Baronu de S i a g u n ' a înca în Duminec'a trecuta anunciandu poporulu ca astadi se va tiené parastasu în memori'a neuitatulu Archiereu 'lu invitá a asistá la acésta solemnitate în unu numeru câtu se póte de mare.

Si astadi dandu-se semnu prin tóte campanele, poporulu pre tóte stradele alergá cátra s. biserica spre a-si împreuná piele sele rogaciuni cu ale

preotulu pentru sufletulu marelui barbatu.

Putea omulu ceti de pre fetiele poporulu adunatu ca este întru adeveru petrunsu de memori'a acelu barbatu, alu cãru sufletu se bucura de repausulu neconturbatu, si care în viétia-i n'a crutiatu nici ostenéla, nici sacrificii pentru binele bisericei si a natiunei.

La finea acestei solemnitati pie, zelosulu preotu tienú o cuventare scurta dara cu simbure, în carea enumerandu gloriósele fapte ale repausatulu Archiereu indemná poporulu a-i pastrá memori'a, pentru ca elu a fostu uniculu Archiereu în Ardélu, care conformu disei Apost. Pavelu: tuturor tóte s'a facutu, numai sa póta castigá drepturile cele neaparate pentru bisericea si cauzele ei. Poporulu petrunsu de frumós'a cuventare eschiamandu din anima: „Ddiu sa-lu odihnéscã“ se departa pre la ale sele.

Cominiu.

Varietãti.

** (Cu ce se ocupa capitlele?) Sub firm'a acésta scrie „Federatiunea“ cu justa indignatiune unu articulu, pentru ca dupa cum se vede din decursulu articulu mai multi canonici r o m a n i spriginescu latirea diurnalulu ultramontatu, reactionariu, „Magyar Allám“, pre cându de cele romanesce nu se ingrugescu de locu.

** Furturile se inmultiescu pre di ce merge. La ordinea dilei sunt mai cu sêma porcii si vestimintele. În un'a din noptile trecute se furara din monastirea misericordianelor din strad'a poplacenilor doi porci grasi; iera dela unu doctoru de medicina vestimintele din garderóba.

** „Correspondenti'a provinciala“ din Piat'a, publica, despre miscarea populatiunei din judetulu Neamtului, urmatórele date statistice, pe lunile Iuliu, Augustu si Septemvire: nasceri 900 ortodocsi, 16 catolici, 117 jidani; morti 815 ortodocsi, 14 catolici si 132 jidani.

** Dela 25 pâna la 31 Octomvire au fostu în Bucuresci 7 casuri de anghina difteritica, din care 6 de mórte.

* Dupa informãri mai positive, incidentulu de pe calea ferata Pitesti-Varciorova de care s'a vorbitu în unu numeru trecut se reduce la urmatórele: Unu lucratoru de la drumulu de feru, strainu faptuindu unu omoru, fugea, urmaritu de militieni. Acestia il ajursera pe linia de la Slatina la Balsi, si tragindu asupr'a lui l'au ucisu chiaru în momentul sosirei trenulu. Administrati'a si justiti'a au luat mesururile cerute în asemene impregiurare.

** Pre lun'a Octomvire 1874, încasãrile pre lini'a Romanu-Suceav'a-Iassi, s'au radica la 256,945 lei, 57 bani. În 1873 în aceeasi luna, ele fusese de 258,187 lei, 43 bani, s'au cu 1241 mai multu decâtu anulu curentu.

Burs'a de Vien'a.

Din 3/15 Decembrie 1874.

Metalicele 5%	69 85
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	74 75
Imprumutulu de statu din 1860	109 70
Actiuni de banca	1001 —
Actiuni de creditu	236 50
London	110 70
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	77 25
„ „ „ Temisorene	76 75
„ „ „ Ardelenesci	75 40
„ „ „ Croato-slavone	80 —
Argintu	106 80
Galbinu	5 25
Napoleonu d'auru (poli)	8 90

Concursu.

Cu permisiunea maritulu Consistoriu archidiececanu din 1 Novembre a. c. Nru 2612 si 1020 pentru vacant'a parochia „Chirperu“ de clas'a III-a se escrie prin acésta concursu pâna în 28 Decembrie a. c.

Emolumintele sunt:

a) pre lângã cas'a parochiala, productulu dela 11 jugere pamentu de portiunea canonica, aratoriu si de fenatiu;

b) dela 78 familii câte 1 ferdela si dela alte 22 câte $\frac{1}{2}$ ferdela cucuruзу sfãrmitu, cu totul 89 ferdele.

c) dela 100 familii venitulu epatrafirului specificatu dupa conclusele sinodulu protopopescu — lângã care doue sorti lemne pentru încalditu, si diua de claca de buna voia — care împreuna computeate dau unu venitu anualu de 340 fl. v. a. cu sperantia de a se câstigá si restulu cu 60 fl. pre câtu de mai curendu din medilóce comune amesuratr parochiei de a 3 a clasa.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au de a-si asterne petitiunile lor instruite în sensulu Statutulu organicu § 13 la subscrisulu pâna la terminulu indicatu.

Noerichiu în 28 Novem. 1874.

În contielegere cu comitetulu parochiale.

G. Maieru
Adm. ppescu.

(1—3)

Concursu.

Dupa parintesc'a incuviintiare a Veneratulu consistoriu archidiececanu din 1. Noembre nro 2629. B. consis. 1023/1874. pentru vacant'a parochia de clasa a III. Comun'a Glamboea se escrie prin acésta concursu pâna în 20. Decembrie. a. c.

Emolumintele sunt:

a) langã cas'a parochiala productulu dela 8 Jugere de pamentu aratoriu si de fenatiu de portiune canonica.

b) dela 84 familii câte una di de lucru si stola specificata în Sinodulu parochiale dupa conclusele Sinodulu protopresviterale, care împreuna computeate dau un'a sum'a de 403 fl. 70 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa acésta statiune au de asi asterne petitiunile lor instruite în sensulu statutulu organicu § 13. la subscrisulu pâna la terminulu de mai susu.

Noerichiu, în 20. Noemvrie 1874.

În contielegere cu comitetulu parochiale.

G. Maieru,
adm. protopopescu.

(3—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei parochiale Certesiu, clas'a III protopresbiteratulu loagiului I, se escrie concursu pâna la ultim'a Decembre a. c.

Emolumentele sunt: casa parochiala cu o gradina de legumi, unu pamentu aratoriu de trei cara cucuruзу, folosint'a fenului si pómelor din doua cimenterii, dela 75 case câte 2 mesuri cucuruзу cu tuleu, dela 60 case câte 40 cruceri v. a. biru anualu, si stola usuata, care tóte la olalta computeate în bani, dau venitu anualu de 273 fl. 72 cr. v. a.

Concurrentii au a-si tramite petitiunile lor la subscrisulu pâna la terminulu prefiptu instruate în sensulu Statutulu organicu, si de suntu preoti, provideute cu incuviintiarea pré venerabilulu Consistoriu archidiececanu.

Hondolu 22 Novembre 1874.

Basilu Piposiu
Protop.

(3—3)

Edictu.

Nicolau Beu din Apoldulu infer. scaunulu Mercurei parasindu de 8 ani pre legiuit'a lui socie Mari'a Ioanu Valeanu fãra a se sci ubicatiunea lui, — se citéza a se presentá în terminu de unu anu si o df înainte subsemnatulu scaunu ppescu, cáci la din contra procesulu divortialu asupr'a i intentatu se va pertractá si decide si în absenti'a lui. —

Mercurea, 18 Nov. 1874.

Scaunulu ppescu gr. or.
alu Mercurei

I. Drocu
Adm. prot.

(3—3)